

TVANG OG PSYKIATRI

Information til indlagte børn og unge
- og deres forældre

HVAD ER TVANG?

I psykiatrien findes en særlig ret til at behandle og tilbageholde mennesker med tvang – altså mod deres vilje. Denne ret bruges kun i helt særlige situationer.

Det kaldes tvang, når du modtager behandling uden at have sagt ja til det (har givet samtykke), eller tilbageholdes på afsnittet mod din vilje. Det kan fx være i en situation, hvor det er nødvendigt at forsætte behandling for at sikre din fortsatte bedring eller forhindre, at du kommer til at volde skade på dig selv eller andre.

Hvis du er under 15 år kan din indlæggelse og behandling finde sted på baggrund af et samtykke fra dine forældre. I sådanne situationer, hvor dine forældre samtykker til din indlæggelse og behandling, vil der altså ikke være tale om tvang.

FORSKELLIGE FORMER FOR TVANG

NÅR MAN IKKE MÅ FORLADE AFSNITTET

Hvis du hører stemmer, lyde eller ser ting, som ingen andre kan høre eller se, eller du er plaget af mange tanker om selvmord, kan det være rigtig ubehageligt og utrygt både for dig selv og måske også for andre.

Hvis du er syg på den måde, kan du blive indlagt - også selvom du ikke har lyst til det og har sagt nej til at komme på hospitalet. Hvis du bliver indlagt, uden selv at ville det, kaldes det en tvangsendlæggelse.

Det er også muligt at blive tilbageholdt, selvom du allerede er indlagt. Det vil sige, at du ikke må forlade det psykiatriske afsnit, selvom du ikke ønsker at være der. Det kaldes en tvangstilbageholdelse.

Lægen vil løbende holde øje med, om det fortsat er nødvendigt, at du er indlagt mod din vilje, altså tvangstilbageholdt. Lægen vurderer det ved at tale med dig. Lægen taler også med personalet på afsnittet og med dine forældre og eventuelt fra andre pårørende (mennesker der er tæt på dig).

En tvangstilbageholdelse må kun vare så længe den har afgørende betydning for din sikkerhed og behandling.

AT BLIVE HOLDT FAST

Hvis du skader dig selv, andre patienter eller personalet, mens du er indlagt, kan personalet holde dig fast og føre dig til dit værelse. Så snart du ikke skader dig selv eller andre længere, bliver du sluppet igen.

Du kan også blive holdt fast, hvis du generer andre patienter fx ved at true dem, eller hvis du begår groft hærværk.

AT FÅ BEROLIGENDE MEDICIN MOD SIN VILJE

Hvis du ikke kan falde til ro, kan det blive nødvendigt at give dig beroligende medicin. Lægen kan bestemme, at du skal have medicinen, selvom du ikke har lyst. Det kaldes tvangsmedicinering.

Virningen af den beroligende medicin varer i nogle timer. Du bliver træt, og falder måske i søvn.

TVANGSFIKSERING

Nogen kan få det så dårligt, at de slår og sparker og er til fare for sig selv eller andre. Hvis du får det sådan, vil personalet forsøge at berolige dig ved fx at tale med dig, følge dig på værelset eller at tilbyde beroligende medicin. Hvis det ikke hjælper dig med at få det bedre, eller personalet vurderer, at du eller andre omkring dig kan komme alvorligt til skade, kan du blive spændt fast til en seng i et bælte. Det kaldes for en bæltefiksering eller tvangsfiksering.

Hvis du er bæltefikseret, får du en fast vagt. Det vil sige, at der sidder en hos dig hele tiden, som kan tale med dig og berolige dig. En bæltefiksering varer normalt i få timer, og det er meningen, du skal have ro, så bæltet hurtigt kan blive løsnet igen.

Hvis du er bæltefikseret, vil lægen se til dig mindst fire gange i døgnet, og bæltet bliver løsnet, så snart du er faldet til ro. Lægen vurderer også, om du kan modtage besøg, så længe du er bæltefikseret.

TVANGSBEHANDLING

Hvis din sygdom er meget alvorlig, og du ikke selv kan eller vil give os lov (samtykke) til at behandle dig, kan overlægen beslutte, at du skal have behandling med tvang, dvs. mod din vilje. Behandlingen kan fx være med medicin eller ernæring gennem en sonde, hvis du har en spiseforstyrrelse.

YDERLIGERE INFORMATION

MULIGHED FOR AT KLAGE

Du har mulighed for at klage, hvis du er behandlet eller tilbageholdt med tvang.

Hvis der bliver anvendt tvang efter psykiatriloven, vil du få en patientrådgiver. Patientrådgiveren er til for at hjælpe dig og kan bl.a. fortælle dig om mulighederne for at klage over den tvang, der har været brugt i din behandling. Hvis du ønsker det, kan patientrådgiveren hjælpe dig med at klage til Det Psykiatriske Patientklagenævn. Patientrådgiveren er ikke ansat på afsnittet, men du kan få besøg eller tale i telefon med ham / hende.

Hvis du beslutter dig for at klage, vil der blive holdt et møde i Det Psykiatriske Patientklagenævn. Patientklagenævnet er ikke en del af psykiatrien. Her ser de på, om der har været grund til at bruge tvang i din behandling - altså om tvangen er lovlig. Hvis du er 15-17 år har du mulighed for at deltage i mødet evt. sammen med en af dine pårørende (familie eller en ven, som du er tryk ved). Hvis du er under 15 år kan dine forældre deltage.

Hvis du er utilfreds med den afgørelse, som Det Psykiatriske Patientklagenævn træffer, kan du klage over nævnets afgørelse til byretten. Du vil så få en advokat, der fører din sag for domstolen. Dette koster ikke penge for hverken dig eller dine forældre.

Det har ingen betydning for din behandling i øvrigt, hvis du klager.

EFTERSAMTALER

Hvis der bruges tvang mod dig, vil du hver gang blive tilbudt en eller flere samtaler med din kontaktperson. Det kaldes eftersamtaler.

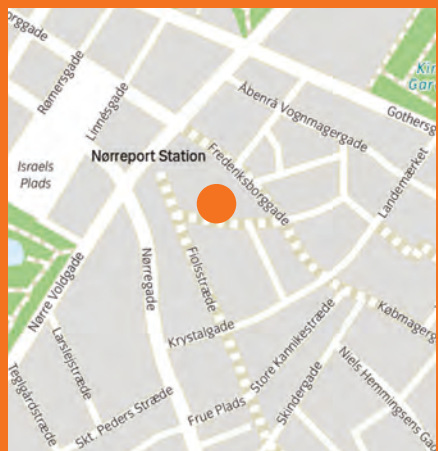
Under disse samtaler har du mulighed for at snakke med din kontaktperson om, hvad der skete i situationen og om, hvad I kan gøre for, at det ikke sker igen.

HVIS DU HAR SPØRGSMÅL

Hvis du har spørgsmål om tvang i psykiatrisk behandling, må du meget gerne spørge din kontaktperson eller en anden ansat på afsnittet. Det er vigtigt, at du føler dig tryk og ikke er i tvivl om noget i denne sammenhæng.

Har du flere spørgsmål?

I PsykInfo svarer vi på spørgsmål om psykisk sygdom - om symptomer, årsager og behandling. Vores sygeplejerske tilbyder telefonisk eller personlig anonym rådgivning til dig, der står i en svær og ukendt situation – også som pårørende. Vi hjælper med at skabe overblik i et ofte indviklet behandlingssystem, og vi kender de relevante tilbud. PsykInfo har ikke behandling eller længere samtale forløb, men alle der henvender sig får viden til at komme videre.

Psykinfo er et informationscenter under Region Hovedstadens Psykiatri.
Besøg os i Rosengården 14, 1174 København K. Lige ved Nørreport station.
Eller ring 3864 1300. Se www.psykinfo-regionh.dk

Viden
der får
dig
videre

PsykInfo

Denne pjece er til dig, der er patient i Region Hovedstadens Psykiatri og til dine pårørende. Med pjecen vil vi gerne bidrage til, at du og dine pårørende oplever et godt og sammenhængende behandlingsforløb – og et godt samarbejde med Region Hovedstadens Psykiatris personale.

Det er dig og dine nærmeste, der lever med sygdommen, og bedst ved, hvordan du har det, og hvordan din sygdom påvirker dit liv.

Vi lægger vægt på, at du gennem hele forløbet er velinformeret om behandlingen og du er altid velkommen til at stille spørgsmål.

PATIENTEN I CENTRUM

Behandlingen i Region Hovedstadens Psykiatri består ofte af en kombination af flere behandlingsformer og tager altid udgangspunkt i patientens individuelle og mest akutte behov. Derfor er ingen behandlingsforløb helt ens.

Psykiatriens personale har en faglig indsigt i, hvordan psykiske sygdomme kan udvikle sig og behandles. Vi ønsker at høre, hvordan du oplever din sygdom og hvad dit mål med behandlingen er. Begge dele tager vi udgangspunkt i, når vi i samarbejde planlægger behandlingen.

Målet er, at du ved hjælp af behandlingen kan blive helbredt eller få det væsentligt bedre. Det er forskelligt, hvornår og hvor meget mennesker med psykisk sygdom kommer sig. Men med den rette behandling kan alle udvikle sig og skabe eller genoptage en hverdag.

REGION HOVEDSTADENS PSYKIATRI

Mange mennesker kommer i løbet af livet i berøring med en psykisk sygdom. I Region Hovedstadens Psykiatri behandler vi hvert år ca. 50.000 børn og voksne for forskellige psykiske sygdomme. Behandlingen foregår både ambulant, via opsøgende teams, og når det er nødvendigt, ved indlæggelse.

Region Hovedstadens Psykiatri

Kristineberg 3
2100 København Ø

Tlf: 3864 0000
www.psykiatri-regionh.dk

Grafisk design: RegionH Design
Foto: Tomas Bertelsen og Nils Holm
2020

